

Bydgoszcz, 4 stycznia 2023 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.3.7.2022.MT/MS/JL

**Pani
Małgorzata Badźmirowska
Kierownik PCPR
w Golubiu-Dobrzyniu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 r. poz. 447 z późn.zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. poz. 1477) w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ul. J. G. Koppa 1, 87-400 Golub-Dobrzyń (zwanym dalej PCPR, Centrum) przeprowadzona została w dniach: 9, 17, 22, 24 i 28 listopada 2022 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

1. ██████████ - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
 2. ██████████ - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
 3. ██████████ - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy
- na podstawie Upoważnienia Nr 569/2022 z dnia 28 października 2022 r.

[Akta kontroli str. 3]

w zakresie:

- realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny),
- zatrudnienia pracowników realizujących zadania z ww. ustawy z wymaganymi kwalifikacjami.

Sprawdzeniu podlegał okres od 1 stycznia 2021 r. do 8 listopada 2022 r.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę z panią ██████████ – Kierownikiem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu, panią

██████████ – starszym specjalistą pracy z rodziną, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, a także w oparciu o analizę prowadzonej dokumentacji.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena.

I. Uregulowania prawne dotyczące wyznaczania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jako podmiotu realizującego zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu działa na podstawie Uchwały Nr XIV/23/99 Rady Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego w sprawie powołania PCPR oraz Statutu z dnia 18 grudnia 2019 r. przyjętego Uchwałą Nr XIX/124/2019 Rady Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego. Przedmiotem działalności Centrum jest m.in. realizacja zadań powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Uchwałą Nr 43/99/20 Zarządu Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego z dnia 21 stycznia 2020 r. przyjęto Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu. Dokument określa m.in. strukturę organizacyjną oraz zakres działania poszczególnych stanowisk i zespołów. W strukturze organizacyjnej Centrum wyodrębniono Zespół do spraw pieczy zastępczej, zgodnie z art. 76 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny. Zadania Zespołu uwzględniają zarówno obowiązki dotyczące wykonywania zadań powiatu, jak również organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którym PCPR zostało wyznaczone Zarządzeniem Starosty z dnia 24 października 2011 r.

Kierownikiem PCPR jest pani ██████████ powołana na stanowisku od 1 listopada 2003 r. przez Zarząd Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego.

Kierownik PCPR posiada upoważnienie Starosty wyłącznie do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach stanowiących zakres działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynikających z odrębnych ustaw i przepisów wykonawczych.

II. Zatrudnienie w PCPR.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przy udziale zatrudnionych pracowników merytorycznych.

W okresie objętym kontrolą w PCPR zatrudniano następujących pracowników merytorycznych:

L.p.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Wykształcenie/ kwalifikacje	Data zatrudnienia
1.		Starszy specjalista pracy z rodziną	Studia magisterskie: Pedagogika społeczna Studia podyplomowe: Organizacja pomocy społecznej	1.05.2004 r.

2.		Starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia magisterskie: Socjologia	1.12.2007 r.
3.		Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Studia magisterskie: Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza	1.08.2014 r.
4.		Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – umowa o świadczenie usług	Studia magisterskie: Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z profilaktyką społeczną	1.03.2022 r.

Szczegółowy wykaz pracowników Centrum przedstawiła Kierownik PCPR w formie pisemnej.

W okresie objętym kontrolą zatrudniano 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej: 2 na podstawie umowy o pracę (1 z nich na ½ etatu) oraz 1 w ramach umowy o świadczenie usług (od 1 marca 2022 r.). Ponadto w PCPR zatrudniony jest specjalista pracy z rodziną wykonujący zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz zawarta została umowa zlecenie z psychologiem.

Po analizie dokumentów potwierdzających formalne kwalifikacje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej ustalono, że spełniali oni warunek zawarty w art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy, dotyczący wykształcenia. W aktach pracowników znajdowały się także oświadczenia o spełnianiu przez nich wymogów z art. 78 ust. 1 pkt 2-4 ustawy.

Koordynatorzy zatrudnieni w ramach stosunku pracy wykonywali ją zgodnie z wymogiem art. 79 ust. 2 ustawy, tj. w systemie zadaniowego czasu pracy.

Zespół przeanalizował dokumentację kadrową pracowników współpracujących z rodzinami zastępczymi i stwierdził, że w dokumentacji koordynatorów uwzględniono wszystkie obowiązki wynikające z art. 77 ust. 3 ustawy. Natomiast zakres obowiązków starszego specjalisty pracy z rodziną nie uwzględniał wprost czynności związanych z wykonywaniem zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej dla rodzin nieobjętych jego opieką. Niemniej do jego zadań należą inne zadania wynikające z obowiązujących przepisów. W trakcie trwania czynności kontrolnych, kontrolującym został przedłożony nowy zakres czynności dla pracownika, uwzględniający omawiany zapis.

Zgodnie z Oświadczeniem Kierownika Centrum, zatrudnieni koordynatorzy nie łączyli swojej pracy z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego i nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat, co stanowi prawidłową realizację zapisu art. 79 ust. 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

III. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej.

Stosownie do art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności jednostki oraz przedstawia zestawienie potrzeb z zakresu pieczy

zastępczej. Jednocześnie zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy przedstawienie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy. Uchwałą Nr LI/307/2022 Rady Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego z dnia 27 kwietnia 2022 r. przyjęto sprawozdania: z działalności PCPR, realizacji Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami oraz sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Poszczególne dokumenty stanowiły załączniki do Uchwały. W sprawozdaniu z działalności Centrum uwzględniono potrzeby w postaci zabezpieczenia środków finansowych, m.in. na podstawową działalność Centrum, zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zwrócono jednak uwagę, żeby w sprawozdaniu uwzględniać również potrzeby merytoryczne związane z funkcjonowaniem pieczy na terenie powiatu, ponieważ zgodnie z art. 182 ust. 6 ustawy, powiatowe programy uchwalane są na podstawie zestawienia potrzeb, także nie powinny one odnosić się wyłącznie do kwestii budżetowych.

W okresie objętym kontrolą obowiązywały Powiatowe Programy Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 oraz na lata 2021-2023. Aktualny Program został przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/199/2020 z dnia 30 grudnia 2020 r. Dokument zakłada kontynuację kierunków działań wyznaczonych w latach poprzednich w perspektywie 3-letniej z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań.

Cel główny Programu na lata 2021-2023 uwzględniał wspieranie rozwoju pieczy zastępczej zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej. Zgodnie z zapisami ustawy, Program zawierał coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

IV. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

- **Rodzinna piecza zastępcza.**

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, starosta prowadzi rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. W myśl ww. artykułu ust. 5, do prowadzenia tego rejestru może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

W powiecie golubsko-dobrzyńskim Starosta, w związku z brakiem upoważnienia Kierownika Centrum, podejmował wszelkie czynności związane z realizacją zapisów dotyczących Rejestru.

Dokument w przypadku rodzin niezawodowych zawierał wszystkie informacje określone w art. 46 ust. 2 ustawy, a w wysłanym zestawieniu uwzględniano również rodziny zastępcze, w których przebywali wyłącznie pełnoletni wychowankowie. W przypadku rodziny zastępczej zawodowej pani ██████████ karta rejestru nie zawierała informacji o pełnieniu przez rodzinę zawodową funkcji pogotowia rodzinnego, co stanowi naruszenie zapisu art. 46 ust. 2 pkt 14 ustawy.

Rejestr przekazywany był do Sądu raz w roku na przełomie maja/czerwca, natomiast w grudniu przekazywano aktualizację danych oraz karty nowych rodzin. W przypadku rozwiązania rodziny zastępczej, pisemnie informowano o tym fakcie właściwy sąd.

W myśl art. 46 ust. 3 ustawy, osoby zakwalifikowane do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także osoby pełniące te funkcje, są zobowiązane m.in. do przedstawiania co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W okresie objętym kontrolą opinie psychologiczne, o których mowa także w art. 42 ust. 1 pkt 5b ustawy opracowywała pani ██████████ w ramach umowy zlecenia. Psycholog posiadała wykształcenie oraz doświadczenie wymagane ustawą. Dokumenty, o których mowa w ww. art. ustawy były przez rodziny przedkładane terminowo.

Zespół kontrolujący przeanalizował sporządzane opinie dla kandydatów oraz funkcjonujących środowisk zastępczych i ocenił je pozytywnie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu zapewniało potrzebującym dzieciom opiekę i wychowanie w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Na pierwszy dzień kontroli, tj. 9 listopada 2022 r. w powiecie funkcjonowało 14 rodzin niezawodowych, sprawujących opiekę nad 15 dziećmi, 29 spokrewnionych rodzin zastępczych dla 33 dzieci oraz 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego dla 4 dzieci.

W kontrolowanym okresie na terenie powiatu powstały łącznie 11 nowych rodzin zastępczych (6 spokrewnionych oraz 5 niezawodowych), natomiast rozwiązanych zostało 14 rodzin, głównie z powodu powrotu dzieci do rodziców biologicznych, a także usamodzielnienia się wychowanków. Ponadto 2 rodzinne domy dziecka podpisały Umowy z Organizatorem rodzinnej pieczy na terenie innego powiatu.

Dane na temat zapewnienia dzieciom rodzinnej pieczy zastępczej w kontrolowanej jednostce, w tym informacje na temat rodzin powstałych i rozwiązanych w okresie objętym kontrolą, przedstawiła w formie pisemnej Kierownik PCPR w Golubiu-Dobrzyniu.

Na pierwszy dzień kontroli żadne dziecko z terenu powiatu golubsko-dobrzyńskiego nie przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza powiatem. W rodzinnej pieczy natomiast przebywało 20 dzieci, a obowiązywało w tej sprawie 13 porozumień.

Zgodnie z Oświadczeniem Kierownika PCPR wszystkie postanowienia sądu o umieszczeniu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej były przez Centrum realizowane na bieżąco. Na pierwszy dzień kontroli nie było dzieci oczekujących na skierowanie do pieczy. w ww. formach pieczy na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego.

Ponadto w powiecie nie było przeszkolonych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Zainteresowani pełnieniem funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, po wstępnej kwalifikacji oczekują na szkolenie, które zostało zaplanowane na listopad br.

Zespół kontrolujący poddał sprawdzeniu i analizie dokumentację prowadzoną dla wybranych spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych, funkcjonujących na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego.

Z uwagi na stan epidemii Centrum nie organizowało szkolenia dla rodzin zastępczych spokrewnionych. Jednakże ww. rodziny miały możliwość wzięcia udziału w szkoleniach wzmacniających kompetencje wychowawcze organizowanych przez ROPS w Toruniu.

Zgodnie z Oświadczeniem Kierownika PCPR w Golubiu-Dobrzyniu umieszczenie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej odbywało się w myśl art. 36 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych. Zgoda wymagana była zawsze w formie pisemnej zarówno od rodziny zastępczej jak i rodzinnego domu dziecka. Powyższe znajdowało odzwierciedlenie w kontrolowanej dokumentacji.

Kontrola obejmowała również zagadnienia dotyczące przekazywania środowisku zastępczemu dokumentacji dziecka, zgodnie z art. 38a ustawy. Analiza teczek rodzin zastępczych wykazała, iż w PCPR w Golubiu-Dobrzyniu stosowana była praktyka pobierania od rodziców zastępczych Oświadczeń o zapoznaniu się, otrzymaniu, posiadaniu informacji i dokumentacji dziecka wraz z wyrażeniem zgody na umieszczenie dziecka w ich rodzinie zastępczej. W przypadku opracowania diagnozy psychofizycznej już po umieszczeniu dziecka w pieczy, przekazywano ją rodzicom zastępczym, jednak kontrolujący nie odnaleźli dokumentów potwierdzających przekazanie m.in. planu pracy z rodziną, aktu urodzenia dziecka.

Na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego w pierwszym dniu kontroli funkcjonowała 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Z kolei 2 rodzinne domy dziecka w okresie objętym kontrolą rozwiązały obowiązujące Umowy i zaczęły współpracę z innym organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie województwa. Obowiązywały w tej sprawie Porozumienia w sprawie zorganizowania rodzinnego domu dziecka na terenie innego powiatu, stosownie do art. 60 ust. 2 ustawy.

Zespół kontrolujący przeanalizował Umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego. Umowa z dnia 2 grudnia 2019 r. zawierała wszystkie elementy, wyszczególnione w art. 54 ustawy, poza liczbą powierzonych dzieci na dzień podpisania umowy. Wątpliwość kontrolujących budzi natomiast fakt zawarcia w Umowie z rodzicem zastępczym zapisów dotyczących możliwości przekazania obowiązków rodziny zastępczej w trakcie jej uzasadnionej nieobecności innej osobie wyznaczonej przez PCPR, przy jednoczesnym uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Możliwość ta została dopuszczona wyłącznie w sytuacji prowadzenia rodzinnego domu dziecka, zgodnie z art. 63 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i nie powinna zostać wykorzystana w umowach o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

W okresie objętym kontrolą obowiązywały również 2 Umowy o prowadzenie rodzinnego domu dziecka, dlatego zespół kontrolujący, pomimo ich rozwiązania, przeanalizował dokumentację w tym zakresie.

Umowa o prowadzenie rodzinnego domu dziecka z dnia 28 stycznia 2022 r. nie uwzględniała zapisu art. 62 ust 2 pkt 6a dotyczącego gotowości do sprawowania pieczy zastępczej nad małoletnim umieszczonym w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia sadu lub innego organu państwa obcego za zgodą państwa polskiego, a także zakresu niezbędnej pomocy w razie choroby prowadzącego lub problemów z powierzonymi dziećmi oraz zasad korzystania ze szkoleń i innych form podnoszenia kwalifikacji przez prowadzących rodzinny dom dziecka. Ponadto, Umowa o prowadzenie rdd z państwem ██████████ została zawarta na okres od 1 lutego do 31 marca 2022 r., co jest niezgodne

z art. 62 ust 3 ustawy, zgodnie z którym umowę o prowadzenie rdd zawiera się co najmniej na 5 lat.

Stosownie do art. 85 ustawy rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż 2000 zł. Rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego - wynagrodzenie nie niższe niż 2600 zł. Dodatkowo w myśl art. 91 ustawy Rada Powiatu może w drodze uchwały podnieść wysokość minimalnego wynagrodzenia dla rodzin zawodowych oraz prowadzących rdd. Z kolei w oparciu o art. 86 ust. 1 ustawy, od dnia 1 kwietnia każdego roku kalendarzowego wysokość wynagrodzeń i świadczeń, ustalona w umowach, które opisują art. 54, 62 i 75 ustawy o wspieraniu rodziny, jest waloryzowana średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń dla pracowników państwowej sfery budżetowej nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń, określonym w ustawie budżetowej.

Uchwałą Nr XXXVIII/230/2021 oraz Nr LVI/338/2022 Rady Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego podwyższono wysokość świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka. Aktualne minimalne wynagrodzenie dla rodziny zastępczej zawodowej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka wynosi 3600 zł brutto, a dla rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego 4000 zł miesięcznie.

Zespół kontrolujący pozytywnie ocenił realizację zapisów ustawy związanych z zatrudnianiem osób do pomocy. W powiecie golubsko-dobrzyńskim obowiązywały Uchwały Zarządu Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego w sprawie przyjęcia zasad zatrudniania osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz rodzinnym domu dziecka na dany rok kalendarzowy. Po złożeniu przez rodzinę wniosku z propozycją osoby do zatrudnienia, weryfikacji spełniania warunków, o których mowa w art. 64 ust. 5 ustawy, Starosta zawierał przedmiotowe umowy. Po wykonaniu zlecenia zleceniobiorca wystawiał rachunek, będący jednocześnie potwierdzeniem przez rodzinę zastępczą wykonania przez niego przyjętych zobowiązań.

W okresie objętym kontrolą w powiecie golubsko-dobrzyńskim żadna z funkcjonujących zawodowych form pieczy nie skorzystała z przysługującego uprawnienia do czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi w związku z wypoczynkiem. Nie było również konieczności zawarcia umowy o pełnienie funkcji rodziny pomocowej.

W myśl art. 53 ust. 1 ustawy, w rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność i spełniają warunki z art. 37 ust. 2 ustawy. Pod opieką rodzinnego domu dziecka natomiast, stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy, może być nie więcej niż 8 podopiecznych. W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rdd oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby osób. Wskazany limit nie dotyczy rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego, gdyż zgodnie z art. 58 ustawy rodzina taka przyjmuje dziecko, a odmówić przyjęcia dziecka może, jeżeli łączna liczba umieszczonych w tej rodzinie dzieci przekroczy troje.

W powiecie golubsko-dobrzyńskim w okresie objętym kontrolą nie zdarzały się sytuacje przekroczenia ustawowej liczby miejsc.

Zespół skontrolował również realizację art. 180 pkt 10 ustawy o wspieraniu rodziny na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego, tj. zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku badań lekarskich. Zgodnie z Oświadczeniem Kierownika PCPR, w sytuacji umieszczenia małoletniego na podstawie postanowienia sądu i nie wymagającego pilnej kontroli lekarskiej, rekomendowano przebadanie dziecka w POZ wg. miejsca aktualnego zamieszkania.

W myśl art. 128 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej ocenia rodzinę zastępczą oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka. Pierwszej oceny dokonuje nie później niż przed upływem roku od umieszczenia u nich pierwszego dziecka, kolejnej po upływie roku od pierwszej oceny, a następnych nie rzadziej niż co 3 lata, do czego zobowiązuje art. 134 ust. 1 i 2 ustawy. Ocenie podlegają predyspozycje do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakość dotychczas wykonywanej pracy (art. 132 ww. ustawy), a przeprowadza się ją przy konsultacji co najmniej z koordynatorem rodzinnej pieczy oraz asystentem rodziny pracującym z rodziną dziecka (art. 133 ustawy). W powiecie golubsko-dobrzyńskim Ocena dokonywana była na posiedzeniu Zespołu, z udziałem koordynatora bądź specjalisty pracy z rodziną oraz Kierownika PCPR. Nie odnaleziono natomiast potwierdzenia konsultacji dokonanej oceny z asystentem pracującym z rodziną biologiczną dziecka (ocena rodziny ██████ z dnia 20 kwietnia 2022 r.), jednak z Oświadczenia Kierownika Centrum wynika, że konsultacje są dokonywane telefonicznie. Zespół kontrolujący rekomenduje jednak pisemne jej potwierdzenie przez podpis asystenta na dokumencie oceny bądź odnotowanie na dokumencie daty kontaktu telefonicznego oraz dokonanych ustaleń. Uczestnicy spotkania potwierdzali swój udział na liście obecności. Opracowany dokument Oceny zawierał wniosek dotyczący posiadanych predyspozycji oraz jakości sprawowanej funkcji. Pozytywnie oceniono zachowywanie terminów, o których mowa w przepisach ustawy.

Kopię oceny przesyłano rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, z informacją o możliwości złożenia zastrzeżeń do Starosty.

W okresie objętym kontrolą żadna rodzina nie wniosła zastrzeżeń do otrzymanej oceny, a także nie dokonano ocen negatywnych.

Stosownie do art. 134 ust. 4 ustawy, w przypadku rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinny dom dziecka w celu ustalenia zasadności przedłużenia okresu obowiązywania umowy, o której mowa odpowiednio w art. 54 oraz 62 ustawy, oceny dokonuje się także na 3 miesiące przed wygaśnięciem umowy. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w Golubiu-Dobrzyniu nie dokonał oceny prowadzących rodzinny dom dziecka państwa ██████ w wymaganym terminie, jednak z uwagi na analizę dokumentacji w tym zakresie oraz nawiązanie przez rodzinę współpracy z Prezydentem innego miasta, zespół kontrolujący odstąpił od stwierdzenia uchybienia w tym zakresie.

Podczas kontroli zbadano wykonywanie zapisów art. 83 i 84 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. przyznawanie dofinansowań, świadczeń i środków finansowych dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

W powiecie golubsko-dobrzyńskim obowiązywały zasady przyznawania dofinansowania do wypoczynku dla dziecka oraz zasady przyznawania świadczeń na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego dla rodzin zastępczych zawodowych

w odtwarzaniu chronologii zdarzeń i porządkuje wiedzę (np. niezrozumiałe jest w dokumentacji dziewczynki █████ – przekazanie dziecka z rodziny █████ do rodziny państwa █████ małżonków █████ w dniu 1 lutego 2021 r., a PPD z 2 grudnia 2020 r. podpisany przez rodzinę █████ i bez poświadczenia współpracy z rodziną █████ gdzie dziecko przebywało jeszcze rok).

Przekazano także, aby Modyfikacje Planów tworzono zawsze przy zaszytych lub przewidywanych istotnych zmianach w życiu dziecka, a aktualizować Plan można np. wyłącznie w zakresie celów, terminów, zadań czy realizatorów, jak też w kilku obszarach jednocześnie.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego realizował obowiązek dokonywania oceny sytuacji dziecka, którą wraz z informacją o zasadności dalszego pobytu, przekazywał do właściwego sądu. Druk uwzględniał wszystkie ustawowe cele i formalnie wyczerpywał nie tylko zapisy zawarte w art. 129 ustawy, ale także w art. 47 ust. 5 ustawy. Zwrócono jedynie uwagę, aby w korespondencji z sądem, poza realizacją obowiązku przekazywania informacji o zasadności dalszego pobytu w pieczy, powoływać się jednocześnie na obowiązek współpracy z sądem i informowania o całokształcie sytuacji osobistej dziecka oraz sytuacji rodziny dziecka, zgodnie z przytoczonym artykułem ustawy.

Zespół kontrolujący przeanalizował dokument oceny sytuacji dziecka █████ ur. 20 września 2004 r., przebywającej w rodzinie pani █████ z dnia 28 stycznia 2022 r. Z aktualnej sytuacji dziecka wynika, że *„N. ma zapewnione u babci warunki do odpoczynku i nauki, posiada własny pokój”*. Dalej *„Systematyczne wizyty w środowisku, rozmowy indywidualne prowadzone z rodziną zastępczą i wychowanką pozwalają wnioskować, iż rodzina zastępcza na miarę swoich możliwości w prawidłowy sposób realizuje powierzone zadania, zapewniając dziecku warunki odpowiednie do prawidłowego rozwoju”*. Następnie *„Działania ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb dziecka były na bieżąco realizowane przez rodzinę zastępczą. W związku z powyższym dziecko miało prawidłowe warunki do rozwoju”*. (w części dotyczącej modyfikacji planu pomocy dziecku). Natomiast w oparciu o dokonaną analizę, zespół do spraw oceny dziecka ustalił że *„Rodzina zastępcza nie zabezpiecza dziecku poczucia bezpieczeństwa, nie stwarza odpowiednich warunków do nauki, wychowania i odpoczynku (...) zasadne jest natychmiastowe umieszczenie małoletniej w instytucjonalnej pieczy zastępczej”*. Analizując powyższy dokument trudno jednoznacznie stwierdzić, na podstawie czego, zespół dokonał takich wniosków, skoro treść dokumentu ujawnia prawidłowe wypełnianie funkcji przez babci, a wskazuje jedynie na problem w osobie syna pani █████ Ocena █████ jest niespójna, a pomimo wskazań do zmiany formy pieczy w ocenie zespołu ds. oceny, nie zaistniało wskazanie do modyfikacji planu pomocy dziecku.

Oceny sytuacji █████ z kwietnia oraz października 2022 r. wskazują na dokonanie istotnych zmian w życiu dziecka, tj. pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców biologicznych, zgłodzenie do Ośrodka Adopcyjnego, co w efekcie skutkuje zmianą formy zabezpieczenia dziecka poprzez rozpoczęcie postępowania adopcyjnego przez rodziców zastępczych. W tej sytuacji, zdaniem zespołu ds. okresowej oceny również nie znalazło uzasadnienia dokonanie modyfikacji planu pomocy dziecku, choć zdaniem kontrolujących znacząco zmienił się cel główny pracy z dzieckiem. Analizując jednak Plan Pomocy Dziecku dla █████ trudno wyraźnie znaleźć obszar mający ulec modyfikacji.

Ocena sytuacji dziecka powinna być bezpośrednio związana z oceną realizacji planu pomocy dziecku, na co wyraźnie wskazuje zapis art. 129 ustawy. W wyniku oceny mogą zostać zmienione działania przyjęte w PPD lub zapadnie decyzja o ich kontynuowaniu. Dokumenty konkretnego dziecka muszą być spójne i wyraźnie odnosić się do aktualnej sytuacji podopiecznego.

Kontrolowana dokumentacja wykazała brak udziału psychologa na posiedzeniu ds. oceny sytuacji dziecka. Ponadto zwrócono uwagę, że informacje w sprawie terminu dokonania oceny sytuacji dziecka wysyłane do Ośrodka Pomocy Społecznej, rodziców zastępczych, biologicznych nie dają możliwości uczestnictwa asystenta ani innych osób w ocenie, ponieważ odwołują się wyłącznie do możliwości przesłania stosownej informacji, choć z przedstawionej dokumentacji wynika, że asystenci niekiedy uczestniczą w spotkaniu.

Terminowość dokonania ocen, również dla dzieci do 3 r. ż. zachowywana była zgodnie z art. 131 ust 1 ustawy.

Przed oceną oraz w związku z kwalifikacją do adopcji, pracownicy rodzinnej pieczy zastępczej dokonywali wysłuchania dziecka, realizując wymóg art. 4a ustawy. W 2021 r. wysłuchania dokonywała psycholog. W 2022 r. obowiązek ten realizowali pracownicy PCPR. Ponadto na bieżąco prowadzili rozmowy z dziećmi podczas bezpośrednich kontaktów.

Zespół kontrolujący pozytywnie ocenił realizację zadania związanego ze składaniem wniosku o wydanie zarządzeń wobec dziecka, które przebywa w pieczy 18 miesięcy, tj. zapisów art. 47 ust. 7 ustawy.

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie obowiązany do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. Kierownik PCPR w Golubiu-Dobrzyniu podejmował działania w tym zakresie. Od stycznia 2021 r. do dnia kontroli wystosował 5 pozwów alimentacyjnych wobec rodziców dzieci objętych instytucjonalną pieczą zastępczą, z czego 2 zostały rozpatrzone pozytywnie tj. zakończyły się wyrokiem zasądającym alimenty na rzecz małoletnich. Dla dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą złożono łącznie 20 pozwów o alimenty, w 18 przypadkach zasądono alimenty.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, wykonując zapis art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy, współpracowało z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Toruniu oraz Diecezjalnym Ośrodkiem Adopcyjno-Opiekuńczym w Toruniu, gdzie wraz ze zgłoszeniem przekazywało dokumentację wymienioną w art. 139a ustawy.

Łącznie w okresie objętym kontrolą zgłoszono do Ośrodka Adopcyjnego 11 dzieci. Na pierwszy dzień kontroli w toku pozostawały 2 sprawy. Wszystkie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zostały zgłoszone do ośrodka adopcyjnego.

Informacji ilościowych w tym zakresie udzieliła Kierownik Centrum w formie pisemnej.

- **Instytucjonalna forma pieczy zastępczej.**

Na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego na dzień 9 listopada 2022 r. funkcjonowały 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze: 1 placówka typu socjalizacyjnego oraz 1 typu specjalistyczno-terapeutycznego.

Na pierwszy dzień kontroli w Powiatowej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Wielgim przebywało 14 wychowanków, natomiast w Golubiu-Dobrzyniu było 1 wolne miejsce.

V. Tworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych.

PCPR w Golubiu-Dobrzyniu realizując zapis art. 180 pkt 4 ustawy podejmowało działania mające na celu promocję rodzicielstwa zastępczego polegające m.in. na zamieszczaniu tematycznych artykułów w lokalnej prasie i telewizji, portalach społecznościowych, stronach internetowych: PCPR oraz Starostwa, a także poprzez rozmieszczanie plakatów w siedzibie jednostki. Dodatkowo pracownicy Centrum nawiązywali kontakty i prowadzili rozmowy z klientami PCPR, kierownikami OPS i innych instytucji działających w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej i pieczy zastępczej, w celu zachęcania i pozyskiwania informacji o potencjalnych kandydatach na rodziców zastępczych.

W dniu 30 maja 2022 r. jedna rodzina zastępcza została wytypowana w udziału w konferencji „Rodzic na zastępstwo, miłość na zawsze” zorganizowanej przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu. W okresie epidemii Covid-19 promocja rodzicielstwa w powiecie golubsko-dobrzyńskim była ograniczona z uwagi na wprowadzone obostrzenia, wskutek których zrezygnowano z bezpośrednich spotkań, w tym pikników z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.

VI. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez organizowanie specjalistycznego poradnictwa, pomocy wolontariuszy.

Realizując zadania z art. 76 ust. 4 pkt 14 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie golubsko-dobrzyńskim zapewniał wsparcie w zakresie specjalistycznego poradnictwa w ramach projektu partnerskiego „Rodzina w Centrum 3” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Projekt skierowany jest do osób przebywających w pieczy zastępczej, osób opuszczających pieczę zastępczą, innych osób, których udział w projekcie jest niezbędny do skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym wolontariuszy, osób w rodzinie przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W kontrolowanej jednostce realizowane było poradnictwo psychologiczne i psychiatryczne udzielane przez zatrudnionego psychologa i psychiatrę. Z powyższych porad skorzystało: 21 rodzin ze wsparcia psychologicznego i 2 rodziny ze wsparcia psychiatrycznego.

Ponadto w ramach projektu w 2021 r. zostały zorganizowane warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie pt. „Więź jako podstawowy czynnik chroniący rozwój dziecka”. Również ze środków własnych powiatu zrealizowano poradnictwo psychologiczne oraz oferowano możliwość skorzystania z bezpłatnych porad prawnych w Starostwie Powiatowym. Rodziny zastępcze miały możliwość skorzystania z pomocy organizacji pozarządowych, m.in. Fundacji „Daj Szansę” w zakresie diagnozy dziecka w kierunku FASD.

Szczegółowych informacji w tym zakresie udzieliła Kierownik PCPR w Protokole przyjęcia wyjaśnień.

W okresie objętym kontrolą w powiecie golubsko-dobrzyńskim nie było powoływanych rodzin pomocowych oraz instytucji wolontariatu.

VII. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz powoływanie centrów do obsługi placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z Oświadczeniem Kierownika PCPR, na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym. Nie powołano również centrum administracyjnego obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych.

VIII. Działalność koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na dzień rozpoczęcia kontroli zatrudniało 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i 1 specjalistę pracy z rodziną, wykonującego zadania koordynatora.

Zgodnie z art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką więcej niż 15 rodzin zastępczych. Z oświadczenia Kierownika PCPR wynika, że koordynatorzy w dniu kontroli nie przekraczali maksymalnej liczby rodzin. Liczba rodzin dostosowana była do wymiaru czasu pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Specjalista pracy z rodziną natomiast, poza realizacją innych obowiązków, sprawował opiekę nad 18 rodzinami.

Analiza dokumentacji potwierdziła prawidłową realizację na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego zadania wynikającego z art. 77 ust. 1 ustawy, stanowiącego, że rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmowane są na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie natomiast z ust. 2 ww. art. ustawy, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczał organizator po zasięgnięciu opinii tej rodziny.

Zespół kontrolujący zbadał realizację przez koordynatora oraz specjalistę pracy z rodziną zadań zawartych w art. 77 ust. 3 pkt 1–7 ustawy. Stwierdzono podejmowanie działań we wszystkich obszarach wymienionych w przytoczonym artykule. Potwierdzają to również pisemne wyjaśnienia pracowników.

Koordynatorzy i specjalista dokumentowali pracę z rodziną sporządzając m.in. karty rodziny i dziecka, a także notatki służbowe z rozmów telefonicznych. Podczas wizyty środowiskowej u rodziny zastępczej uzupełniano obowiązujący w Centrum druk z potwierdzeniem jej przez rodziców zastępczych. Z wyjaśnień ustnych wynika, że odwiedziny w rodzinach odbywały się najczęściej w sposób niezapowiedziany. Zespół kontrolujący rekomenduje jednak, aby z reguły planować wizyty w środowisku zastępczym, ponieważ może to wpłynąć na zwiększenie efektywności działań koordynatora, który wspiera rodzinę w realizacji Planu Pomocy Dziecku, a spontaniczne, niezapowiedziane wizyty mogą ograniczać się wyłącznie do krótkiej wymiany informacji o bieżącym funkcjonowaniu rodziny.

Wizyty w środowisku odbywały się w zależności od potrzeb średnio raz w miesiącu.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą podnosili swoje kwalifikacje, zgodnie z zapisem art. 77 ust. 5 ustawy. Informacja o realizacji tego obowiązku przedkładana była w corocznym sprawozdaniu z efektów pracy koordynatora. Dokument przedkładany był także przez specjalistę pracy z rodziną.

IX. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych na jego terenie lub na terenie innego powiatu.

PCPR po otrzymaniu postanowienia sądu o utworzeniu rodziny zastępczej podejmowało działania mające na celu ich finansowe wsparcie. Zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny Centrum udzielało rodzinom zastępczym świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka w wysokości 694 zł miesięcznie w rodzinie zastępczej spokrewnionej, a w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz rodzinnym domu dziecka - 1052 zł miesięcznie.

Ponadto, zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej z dnia 10 marca 2021 r., a także z dnia 28 lutego 2022 r. zmianie uległy wysokości kwot, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z powyższym świadczenie na pokrycie kosztów na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej wynosi obecnie - 785 zł, natomiast dla rodziny niezawodowej, zawodowej oraz rdd – 1189 zł.

Na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego w związku ze zmianami dotyczącymi wysokości świadczeń wydano nowe decyzje administracyjne.

W 2021 r. świadczeniami na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych objęto łącznie 49 rodzin zastępczych, w których wychowywało się 73 dzieci, w tym:

- 30 rodzin zastępczych spokrewnionych dla 36 dzieci,
- 16 rodzin zastępczych niezawodowych dla 18 dzieci,
- 1 rodziny zastępczej zawodowej dla 7 dzieci,
- 2 rodzinnych domów dziecka dla 12 dzieci.

Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w 2021 r. wyniosła 683.875,37 zł. Dodatkowo wypłacono świadczenia na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka, w tym niepełnosprawnego łącznie w kwocie

17.768,36 zł. W 2022 r. świadczeniami na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych objęto 51 rodzin, w których wychowywało się 71 dzieci, w tym:

- 32 rodziny zastępcze spokrewnione dla 39 dzieci,
- 17 rodzin zastępczych niezawodowych dla 20 dzieci,
- 1 rodziny zastępczej zawodowej dla 7 dzieci,
- 1 rodzinnego domu dziecka dla 5 dzieci.

Kwota wypłaconej pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w 2022 r. wyniosła 538.144,85 zł. Dodatkowo wypłacono świadczenia na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka, w tym niepełnosprawnego, łącznie w kwocie 7907,46 zł.

W rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów przebywało 29 dzieci pochodzących z powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Kwota wydatkowana na sfinansowanie ich pobytu w okresie objętym kontrolą wyniosła łącznie 721.798,84 zł.

Na terenie innych powiatów w instytucjonalnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą r. przebywała 1 wychowanka. Łączna kwota wydatkowana na realizację tej formy pieczy w okresie objętym kontrolą wyniosła 2.842,40 zł.

Liczba wychowanków pochodzących z innych powiatów umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu wyniosła 10 dzieci. Kwota zwrotu z tytułu ich utrzymania w okresie objętym kontrolą to 218.073,75 zł.

W okresie objętym kontrolą w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Wielkiem przebywało 9 wychowanków z terenu innych powiatów, natomiast 15 wychowanków przebywało w POW typu specjalistyczno-terapeutycznego. Zwrot z tytułu ich utrzymania wyniósł 2.074.200,01 zł.

Ponadto, na wniosek rodziny zastępczej, w myśl art. 88 ust. 1 ww. ustawy, PCPR przyznawał świadczenia i dodatki, o których mowa w art. 81 i 83 ustawy. Zgodnie z obowiązującymi od 1 kwietnia 2016 r. przepisami znowelizowanej ustawy o wspieraniu rodziny, wprowadzonymi ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, rodzinie zastępczej do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia przyznano dodatek w wysokości 500 zł miesięcznie, zwany „dodatkiem wychowawczym”.

PCPR w Golubiu-Dobrzyniu wypłaciło w 2021 r. dodatek wychowawczy 35 rodzinom zastępczym, w których przebywało 44 wychowanków na łączną kwotę 289.920,00 zł. W okresie od 1 stycznia do 31 maja 2022 r. dla 29 rodzin zastępczych, w których przebywało 34 wychowanków, PCPR wypłaciło 94.501,00 zł. Od 1 czerwca br., w związku ze zmianami w przepisach, realizacja tzw. 500 + została scedowana na Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

X. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych, o których mowa w art. 180 pkt 14 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1195).

W okresie poddanym kontroli PCPR w Golubiu-Dobrzyniu z zachowaniem wymaganego terminu sporządzało sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres:

- od 1 stycznia do 30 czerwca 2021 r. - przekazane do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 9 lipca 2021 r.,
- od 1 lipca do 31 grudnia 2021 r. - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 18 stycznia 2022 r.,
- od 1 stycznia do 30 czerwca 2022 r. - przekazane zostało do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w dniu 19 lipca 2022 r.

Kwartalne sprawozdanie z realizacji dodatku wychowawczego i dodatku do zryczałtowanej kwoty, o czym mowa w przywołanym wyżej rozporządzeniu MRiPS, za 2021 - 2022 r. przekazane zostały do Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy za okres:

- od 1 stycznia do 31 marca 2021 r. - w dniu 7 kwietnia 2021 r.,
- od 1 kwietnia do 30 czerwca 2021 r. - w dniu 7 lipca 2021 r.,
- od 1 lipca do 30 września 2021 r. - w dniu 7 października 2021 r.,
- od 1 października do 31 grudnia 2021 r. - w dniu 10 stycznia 2022 r.,
- od 1 stycznia do 31 marca 2022 r. - w dniu 7 kwietnia 2022 r.,
- od 1 kwietnia do 30 czerwca 2022 r. - w dniu 6 lipca 2022 r.,
- od 1 lipca do 30 września 2022 r. - w dniu 3 października 2022 r.

XI. Ponoszenie odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz przekazywanie do BIG informacji, o których mowa w art. 193 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 194 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed jego umieszczeniem w pieczy zastępczej, po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu, w formie decyzji administracyjnej ustala wysokość opłaty rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy. Na podstawie art. 182 ust. 3 ustawy do wydawania decyzji w swoim imieniu może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. Kierownik PCPR w Golubiu-Dobrzyniu posiadała upoważnienie Starosty do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach stanowiących zakres działania Centrum.

Rada Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, realizując zapis art. 194 ust. 2 w drodze Uchwały Nr IX/49/2015 z dnia 26 marca 2015 r. określiła szczegółowe warunki umarzania w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Z informacji udzielonych przez Kierownika PCPR wynika, iż w 2021 r. zostało wydanych 91 decyzji odnośnie odstąpienia od ustalenia opłaty i odmowy odstąpienia od ustalenia opłaty oraz 6 decyzji ustalających opłatę za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej. Natomiast w 2022 r. zostały wydane 74 decyzje odstępujące od ustalenia opłaty i 12 decyzji dotyczących

ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Z tego tytułu na konto PCPR wpłynęło łącznie 14.677,36 zł.

Stosownie do art. 193 ust. 8 ustawy, w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za okres dłuższy niż 12 miesięcy starosta przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o powstaniu tej zaległości. W tym zakresie Centrum współpracowało z Wydziałem Finansowym Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu, które zgłaszało dłużników do BIG. W okresie objętym kontrolą na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego dokonano zgłoszeń w przypadku 4 osób.

XII. Sprawowanie kontroli.

W okresie objętym kontrolą Zarząd Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego sprawował bieżącą kontrolę i nadzór nad Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej poprzez analizę składanych przez PCPR sprawozdań oraz efektów realizacji zadań przez jednostkę. Tematy związane z pieczą były także omawiane na bieżąco ze Starostą Golubsko-Dobrzyńskim, członkami Zarządu i innymi upoważnionymi osobami. Ponadto Skarbnik Powiatu na bieżąco analizował wykonywanie budżetu i potrzeby w powyższym zakresie. W omawianym okresie Zarząd Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego nie prowadził kontroli w rozumieniu art. 38b ust. 2 ustawy.

XIII. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187 ust. 1 ustawy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu nie realizowało zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z uwagi na brak ich ogłoszenia przez MRiPS.

XIV. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

Zgodnie z pisemnym Oświadczeniem Kierownika PCPR w Golubiu-Dobrzyniu, na terenie powiatu w pieczy zastępczej w kontrolowanym okresie nie przebywały dzieci cudzoziemskie.

XV. Osoby pełnoletnie w pieczy zastępczej.

Zarówno w rodzinnej jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej, po spełnieniu ustawowych warunków, mogą przebywać i korzystać z pomocy osoby pełnoletnie. W rodzinnej pieczy zastępczej, na pierwszy dzień kontroli przebywało 11 wychowanków pełnoletnich, a w pieczy instytucjonalnej były 4 takie osoby.

Zespół kontrolujący przeprowadził analizę dokumentacji osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Działania PCPR w zakresie realizacji art. 37 ust. 2, a także art. 145 ust. 2 i 4 ustawy oceniono pozytywnie. W aktach znajdowały się dokumenty potwierdzające terminowe wskazanie opiekunów usamodzielnienia, ich pisemne zgody na pełnienie tej funkcji oraz indywidualne programy usamodzielnienia wychowanków, przygotowane w wyznaczonym okresie i zatwierdzone przez Kierownika PCPR. Rodzina zastępcza wyrażała pisemną zgodę na pozostanie u nich pełnoletniego wychowanka.

Według stanu na 9 listopada 2022 r. na terenie kontrolowanego powiatu funkcjonowało 11 rodzin, w których przebywali wyłącznie pełnoletni wychowankowie. Wszystkie takie rodziny wpisane zostały do rejestru rodzin zastępczych przekazywanym do Sądu. W związku z ukończeniem przez wychowanka 18 r.ż., rodzina zostawała objęta wsparciem i opieką organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, o czym pisemnie informowano rodziców zastępczych. Działania pracownika polegały głównie na wsparciu w motywowaniu wychowanka do kontynuowania nauki, organizowaniu dostępu do specjalistycznej pomocy oraz prowadzeniu rozmów z podopiecznym. Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał Oceny rodziny zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

XVI. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym oraz finansowanie pomocy.

PCPR w Golubiu-Dobrzyniu przyznawało pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, określoną w art. 140 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Szczegółowych wyjaśnień na ten temat udzieliła Kierownik PCPR w formie pisemnej.

Z analizy protokołu wynika, że wsparciem na kontynuowanie nauki w okresie objętym kontrolą objęto łącznie 10 wychowanków opuszczających rodzinną pieczę zastępczą, pomocy finansowej na usamodzielnienie udzielono 9 osobom, natomiast świadczeniem na zagospodarowanie wsparto 9 podopiecznych. Wydano również 10 decyzji w sprawie udzielenia pomocy na kontynuowanie nauki dla wychowanków usamodzielnionych z pieczy instytucjonalnej, wypłacono im 5 świadczeń na usamodzielnienie oraz 4 podopiecznym udzielono pomocy na zagospodarowanie.

Po analizie przedstawionej dokumentacji dotyczącej udzielania pomocy osobom usamodzielnianym, działania PCPR w tym zakresie uznano za właściwe, zgodne z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami.¹

1. Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12.12.2017 r., w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności). Przez uchybienie należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań.

Stwierdzone uchybienia wynikają z niedostatecznej i niewłaściwej interpretacji przepisów prawa. Po zrealizowaniu poniższych zaleceń, PCPR będzie wykonywać obowiązujące zadania w odpowiednim zakresie. Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonych uchybień jest Kierownik PCPR – pani Małgorzata Badźmirowska.

Działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. W rejestrze danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej umieszczać informacje wyszczególnione w art. 46 ust. 2 pkt 14 ustawy - termin realizacji - niezwłocznie.
2. Realizować zapisy związane z zawieraniem umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka w kwestii elementów umowy, a także terminu jej obowiązywania - termin realizacji - na bieżąco.
3. Zapewnić udział psychologa w posiedzeniu zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka - termin realizacji - na bieżąco.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod numerem 1/2022 w dniach 9, 17, 22, 24 i 28 listopada 2022 roku. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgłosić do niego zastrzeżenia.

Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia lub nieuwzględnienia.

W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, o którym mowa powyżej, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od otrzymania stanowiska, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest zobowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Ponadto wskazuje się, iż zgodnie z art. 198 ust. 1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny: *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10.000 zł.*